

Marek Gumkowski

Literatura Polski Ludowej

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 109-111

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nienie poetyki", w którym referentka wskazała na doniosłość badań spójnościowych dla lingwistycznie zorientowanej poetyki. Pokazała zmiany statusu koherencyjnego tekstu przy przechodzeniu od znaczeń kolejnych zdań do wyższych konstrukcji znakovych, obejmujących większe fragmenty pozornie niespójne. Postulowała potrzebę dalszych badań w zakresie interpolacji tekstu oraz poszukiwania w zakresie zasad konstytuujących teksty liryczne. Możliwa jest też, jej zdaniem, typologia gatunków odwołująca się do wykorzystywanych przez nie technik spójnościowych.

Mgr Teresa Dobrzyńska
Instytut Badań Literackich

LITERATURA POLSKI LUDOWEJ

Sprawozdanie z sesji naukowej

W dniach od 30 XI do 2 XII 1972 r. odbyła się w Krakowie sesja naukowa poświęcona literaturze Polski Ludowej, zorganizowana przez dwie placówki naukowe: Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytut Badań Literackich PAN. W sesji wzięło udział - oprócz przedstawicieli środowiska naukowego Krakowa - około 50 historyków literatury i krytyków z innych ośrodków, w tym kilkusobowa grupa uczonych radzieckich z Akademii Nauk ZSRR i Uniwersytetu Moskiewskiego.

Otwarcia sesji dokonał rektor UJ prof.dr Mieczysław K a r a ś, przemówienie wstępne wygłosił dyrektor IBL PAN, doc.dr hab. Z b i g n i e w G o l i ń s k i.

Przekrojowe ujęcia zagadnień historii polskiej literatury powojennej przeprowadzono na sesji pod różnymi kątami widzenia: tematycznym, ideologicznym, metodologicznym. Studium Włodzimierza M a o i ą g a (Kraków), "Wobec wojny i okupacji", dotyczyło, jak wskazuje jego tytuł, jednego z najczęściej podejmowanych w latach powojennych tematów literackich. Jan B ł o ń s k i (UJ) w referacie "Obrazy polskości w prozie powojennej" scharakteryzował stanowiska światopoglądowe pisarzy - wobec sytuacji "bycia Polakiem", opisał próby budowania i burzenia mitów polskości w literaturze. Rozważania nad metodologi-

icznymi perspektywami badań historycznoliterackich okresu soc-realizmu w Polsce przyniósł referat Mariana S t ę p n i a (UJ): "Epizod 1949-1955 w doświadczeniach polskiej krytyki literackiej". Zjawiskiem leżącym na obszarze tzw. literatury popularnej zajął się Stanisław B a r a ń c z a k (UAM) w referacie "Polska powieść milicyjna. Dominacja funkcji perswazyjnej a problemy gatunkowe".

Oddzielny blok tematyczny stanowiły referaty poświęcone omówieniu wybranych problemów twórczości poszczególnych pisarzy. O nie dostrzeganych zwykle, a przecież istotnych, związkach pisarstwa Iwaszkiewicza z przed- i porewoluoyjną literaturą rosyjską mówiła Helena C y b i e n k o (Uniwersytet Moskiewski) w rozprawie "Jarosław Iwaszkiewicz a literatura rosyjska". Dwóch literaturoznawców zajęło się prozatorskim dorobkiem twórców znanych przede wszystkim ze swej działalności poetyckiej: Kazimierz W y k a (UJ) w referacie "Różewicza dojście do prozy" i Michał G ł o w i ń s k i (IBL) w studium "Małe narracje Mirona Białoszewskiego". Socjologicznym problemem funkcjonowania dzieła literackiego w obiegu społecznym poświęcony był referat Krzysztofa Z a l e s k i e g o (IBL): "Gombrowicz: vacat? Wokół recepcji Gombrowicza".

Zmiany, jakie zaszły w zamierzeniach i decyzjach pisarskich twórcy oraz oczekiwaniach czytelniozych odbiorcy w ciągu ostatniego ćwierćwiecza, omówione zostały w referatach Janusza S ł a w i ń s k i e g o (IBL): "Dzisiejsze normy czytania literatury" i Stefana T r e u g u t t a (IBL): "Uwagi o dzisiejszej normie gatunkowej".

Problemy języka polskiej prozy współczesnej poruszały referaty: Mieczysława K a r a s i a (UJ): "Język pisarzy wiejskich" oraz Zofii K u r z o w e j (UJ): "Elementy kresowe w języku polskiej powieści powojennej".

Wśród ogłoszonych referatów znalazły się także dwa dotyczące wzajemnych związków literatury i filmu: Bolesława W. L e w i c k i e g o (UL): "Filmowe zwierciadło polskiej literatury powojennej", i Maryli H o p f i n g e r (IBL): "Dwie sytuacje adaptacji filmowej w Polsce powojennej (w latach 1950-1955 i 1956-1961)".

W dyskusji zabierał głos m.in. prof. B o g d a n o w z Instytutu Słowianoznawstwa i Bałkanistyki Akademii Nauk w Mos-

kwie, który podzielili się z uczestnikami sesji doświadczeniami i osiągnięciami slawistów i polonistów radzieckich.

Zamykając sesję, rektor UJ prof. Mieczysław Karas podkreślił wielokierunkowość tematyczną wygłoszonych referatów, wskazał na interesujące dyskusje, jakie im towarzyszyły, i wyraził nadzieję, że tego rodzaju spotkania będą kontynuowane.

Mgr Marek Gumkowski
Instytut Badań Literackich

ZAGADNIENIA PREROMANTYZMU
W LITERATURZE DRUGIEJ POŁOWY XVIII
I POCZĄTKU XIX WIEKU

Sprawozdanie z konferencji naukowej

W dniach 4-5 grudnia 1972 r. odbyła się we Wrocławiu konferencja poświęcona zagadnieniom preromantyzmu w literaturze drugiej połowy XVIII i początku XIX wieku, zorganizowana przez Pracownię Historii Literatury Polskiego Oświecenia IBL PAN.

Problemy związane z terminem "preromantyzm" oraz odpowiadającymi mu pojęciami stały się ostatnio przedmiotem żywego zainteresowania badaczy literatury, kultury i historii idei w XVIII w. Formułowane są różnorodne opinie dotyczące zawartości znaczeniowej słowa "preromantyzm" oraz miejsca określonych tym terminem zjawisk w procesie rozwojowym kultury na przełomie XVIII i XIX w. W związku z tym wynikła potrzeba określenia głównych stanowisk badawczych i konfrontacji poglądów w sprawach interesujących zarówno historyków literatury oświecenia, jak badaczy romantyzmu, którzy także wzięli udział w spotkaniu.

Konferencję zapoczątkowały referaty prezentujące stan badań oraz dzieje terminu "preromantyzm" w nauce europejskiej.

Prof. dr Ewa R z a d k o w s k a w wystąpieniu zatytułowanym "Termin »preromantyzm« u historyków literatury francuskiej" omówiła proces kształtowania się pojęcia w nauce francuskiej od końca XIX w. aż do czasów najnowszych. Referując bardzo różnorodne stanowiska badaczy, którzy akceptowali bądź